

Hingste, som ansees tjenlige for Stamstutteriet og som da blive at indordne i dette, skulde dette forandres til, at den kan udtage de Hingste, som ansees tjenlige til Forbedring af Landets Hesteavl, som da enten indordnes i Stamstutteriet — det er altsaa kun en Gjentagelse af, hvad der allerede staaer — eller, hvis Saadant kan skee uden Udgift for Statskassen, udstationeres hos Landboforeninger eller Private til Afbenyttelse som Besselere. Jeg har navnlig i den Henseende gjort Regning paa, at Landboforeningerne, til hvis Noes der er faldet saamange Ord her i denne Sal, ville kunne findes villige til at modtage og sørge for deres Anbringelse. Naturligviis vil der i den Henseende ved særlig Overenskomst blive truffet saadanne Bestemmelser, at de virkelig ville komme Almeenheden tilgode, og paa den anden Side betragter jeg det ogsaa som en Selvfølge, at de vedblive at være Statens Eiendom; hvis de altsaa i sin Tid ikke længere ere tjenlige som Besselere, med Hensyn til hvilket der jo vistnok vil blive ført et Slags Control, ville de, da det er Staten, som har skænket dem, blive solgte for Statskassens Regning. Jeg antager altsaa, at haade denne Omflytning af Pladsen og denne Ombytning med Hensyn til Udtrykket ikke vil finde nogenformig Modsigelse; jeg har, som sagt, troet at kunne renoncere paa dette underlige Mellemmaal, hvori disse Heste skulde være Rosgængere paa Stamstutteriet, og saaledes vil ogsaa Hensigten med Bestemmelsen om Landstutteriets Ophævelse fuldstændig kunne fuldføres. Den samme Tanke har jeg dernæst ogsaa meent maatte anvendes med Hensyn til Stamstutteriet. Dersom det var en Industri, som man har søgt at stemple det, saa vilde Op-gaven jo være ved Salg at tilveiebringe den størst mulige Indtægt af det Product, man der frembringer, men det er jo ganske aabenbart, at skulde det retfærdiggjøres som saadant, da vilde jo alle de Anker, der ere anførte derimod, være fuldkommen begrundede. Det er ikke ved den Indtægt, man kan faae ved at sælge de der tillagte Føl, men det er derimod ved den indirekte Gavn, det antages at ville stifte for Landets Hesteavl i det Hele, at det skal søge sin Retfærdiggjørelse. Men derhos forekommer det mig ganske klart, at det ikke er nok, at de,

der hoo i den nærmeste Omegn af Frederiks-borg, der kunne faae deres Hopper bedækkede, medens der er liden Grund til at antage, at man fra sjerne Egne skulde føre Hopper hen til dette Sted, der jo ligger i en Udkant af Landet, og at det altsaa vil være meget ønskeligt, om denne indirekte Virkning, for hvis Skyld Stamstutteriet ialtsald i mine Dine er til, kunde sikkes paa den Maade, at naar man der har frembragt Tillægsdyr, som man anseer fortrinlig stiklede til at gavne Landets Hesteavl, og naar man kan slutte Overenskomst, enten med Landboforeningen eller med Private om at modtage dem under visse betryggende Forholdsregler og uden nogenformig Udgift for Statskassen, dette da ogsaa maa kunne finde Sted. Det Hele, hvorom der er Spørgsmaal, er paa den ene Side den Kjøbesum, der kunde indvindes ved at sælge Hestene ved Auction, og som ganske vist ikke vil staae i noget ret Forhold til, hvad det har kostet at producere samme, men paa den anden Side sikker man deres Virksomhed for det Diemed, for hvis Skyld de ere frembragte, og netop i den Egn, hvor hver enkelt efter sin Bestaaffenhed maa ansees for meest tjenlig. Navnlige forekommer det mig, at det, naar man tænker sig, at Staten snarest muligt skal trække sig tilbage fra hele dette Forhold, vil være en hensigtsmæssig Overgang. Det, der gjør Sagen saa vanskelig, er, at der ikke er Liebhaberens og Nigmænds ligefremme Opoffrelser med i Spillet, og jeg har gjentagende sagt, at hvis noget Saadant var Skik hos vore Godseiere, skulde jeg ikke tale et Ord for, at Staten tog sig af denne Sag; men naar den simpelt hen betragtes som en Industri, da vil man gjennem de Bedæfningspenge, der kunne ventes, ikke kunne opnaae et Bederlag for de langt betydelige Udgifter, der baade med Hensyn til Tillæg eller Indkjøb og med Hensyn til den hele Behandling, Indretningen af Stalde, Fodring osv. udtræves til et ædlere Dyr, idet der er en overmaade ringe Tilspøielighed til at betale de høiere Bedæfningspenge, hvori dette Bederlag skulde kunne søges. Skal nu Landets Hesteavl virkelig komme frem, saa maa der i den Henseende indtræde en Forandring i den almindelige Tænkemaade hos dem, der beskæftige sig med Tillæg; at der allerede er Mogle, som sætte